

Az áldozatokra emlékeztek Temerinben

Most beszélt először magyar polgármester a tömegsírnál

A temerini magyarság a Nyugati nagytemetőben róta le kegyeletét az 1944 őszen kivégzett ártatlan magyar áldozatok előtt. A II. világháború végén történt vérengzéseket követően a Vajdaságban először itt, ebben a temetőben emlékeztek meg nyilvánosan a mártírokról, ahol több mint kétszázötven magyar veszett el a Josip Broz Tito nevével fémjelzett katonai közigazgatás időszakában. 1990 óta immár tizenkilencedik alkalommal koszorúztak a helybeliek. Akkor alig néhányan jöttek össze a kápolna közelében található legnagyobb tömegsírnál, most több száz. Koszorúztak a magyar pártok és tizenegynéhány magyar civil szervezet képviselői. A mészárlás után hatvannégy évnek kellett elmúlnia ahhoz, hogy Temerinben magyar polgármester tartson beszédet a nagykeresztnél. Gusztón András városelnök ezt mondta a tömegsírnál:

- 1944-45-ben olyannyira megtizedeltek bennünket, hogy csaknem fél évszázadra volt szükség ahhoz, hogy nyilvánosan meg merjünk emlékezni mártírjainkról. Itt, ennél a legnagyobb temerini tömegsírnál 1990 óta immár tizenkilencedszer koszorúzunk, és idén immár tizenötödik alkalommal helyezzük el a kegyelet virágait az 1994-ben állított nagykeresztnél. Óriási, pótolhatatlan veszteség érte az itteni magyarságot a II. Világháború végén és pontosan 64 évnek kellett elmúlnia ahhoz, hogy itt Temerinben, személyemben először magyar polgármester hajthasson fejet az ártatlan áldozatok előtt. Tudom, hogy az alkalomhoz kissé méltatlan a személyeskedés, de nézzék el ezt nekem néhány gondolat erejéig. Én valójában itt nőttem fel, ennek a temetőnek, ennek a tömegsírnak az árnyékában és bizonyára megesett, hogy barátaimmal, amikor még nagyon kicsik voltunk, egy-két méceset elcsentünk erről, az akkor még sokkal nagyobb és számunkra titokzatos sírról. De csak addig, amíg nem tudtuk meg, hogy kik pihennek a föld alatt. Utána viszont, a szél által máshol eloltott gyertyák a kezünk nyomán itt lobbantak újra, mert ha nem is tudtuk még akkor, de már nagyobbacska gyerekként is éreztük, hogy ezt így kell, hogy azok, akik itt vannak, legalább ennyit megérdemelnek. Aztán, ahogy értem, vagy öregedtem, ennek a tömegsírnak legalább két oldalról is szimbolikus jelentősége lett a számomra. Földrajzi szempontból fél úton volt Zsablya és Újvidék között. Zsablyán apai, Újvidéken anyai nagyapámat végezték ki. Egyikük jeltelen tömegsírban fekszik, a másiknak legalább kereszt jutott. A mellettem álló, virágba borított terület mindkettőt szimbolizálja, és amikor itt emlékezek, nem csak nagyszüleimre, nem csak az itt és máshol elföldelt temerini áldozatokra, hanem minden vajdasági magyarra, vagy ha úgy akarom, mindegyik ártatlan magyarra emlékezek, függetlenül attól, hogy hol porladnak a csontjaik. És nagyon nem tudok egyetérteni azzal, ha bárki, bármilyen tömegsírt kiemel a többi közül. Mindegyik ártatlan áldozat a mi áldozatunk, mindegyik tömegsír a mi tömegsírunk. És lassan két évtizede bizonyítjuk magunknak és másoknak egyaránt, hogy merünk emlékezni, hogy nem tartjuk magunkat alábbvalónak más nemzeteknél. Megmutattuk ezt Temerinben akkor, amikor fellázdadtunk a mozgósítás ellen. Megmutattuk, amikor nem engedtük kiköltöztetni a múzeumot. Megmutattuk, amikor mertük vállalni a helyi közösség és most a község irányítását is. És meg fogjuk mutatni most ezekben a napokban is, amikor az autonómiáért és a magyar választói névjegyzékért kell kiállnunk. Mindannyiunk nélkül ez nem sikerülhetett volna, és ezzel tartozunk, és mindig is tartozni fogunk azoknak is, akikre ma emlékezünk.

A megemlékezés keretében Szungyi László esperes atya megszentelte az áldozatok nyugvóhelyét, az egybegyűltek vele együtt imádkoztak az áldozatok lelki üdvéért.

Ternovác István